

491931/8

13.000.1920

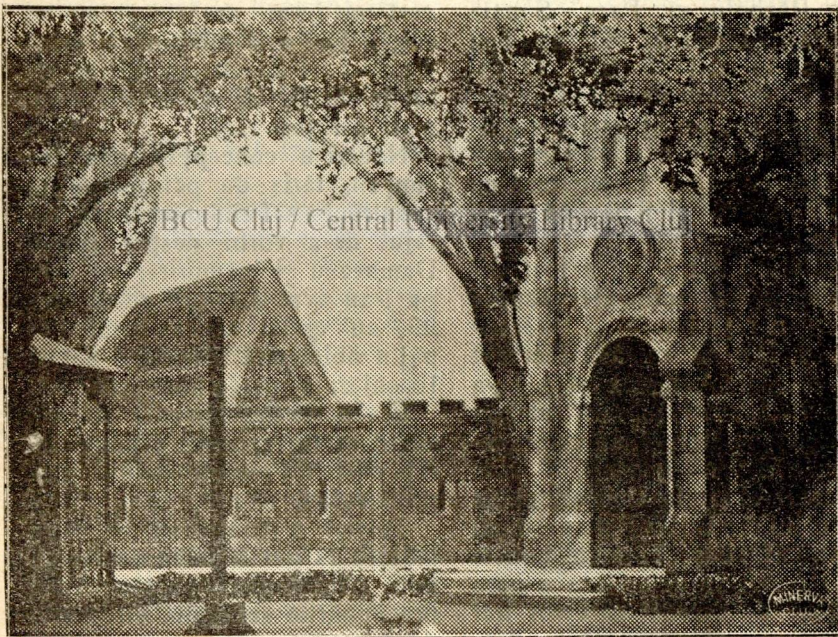
Anul II. 1926-1927.

Nr. 2. Marți 5 Oct. 1926.

TEATRUL

**APARE IN FIECARE MARTI
SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACTIE**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : CLUJ, PIAȚA CUZA VODĂ 16

Actul I. din Răzvan și Vidra

TEATRUL NAȚIONAL DIN CLUJ: Joi 7 Oct. „Invierea”; Sâmb’ ta 9 O + „Invierea”; D.1m. 10 Oct. „Evantaiul”

T O L S T O I

Între giganții literaturii rusești Tolstoi ocupă un loc de frunte. Numele lui, dela întâiele lucrări, a ajuns cunoscut, respectat și admirat, nu numai în Rusia, ci în lumea întreagă. Marile lui romane de mai târziu, *Ana Karenin*, *Războiul și Pace*, *Sonata Kreutzer*, *Invierea*, etc. au fost traduse în toate limbile. O întreagă literatură de studii critice, de aprecieri, de biografii, s'a tipărit în cea de a doua jumătate a veacului trecut în legătură cu opera literară și filosofică a lui L. Tolstoi.

Individualitatea lui a fost covârșitoare ca influență asupra unei generații întregi a poporului rus. Dar ea, cu cât a fost mai cunoscută în complexitatea ei, a atras în aceeași măsură intelectualitatea străină, și un cult tolstoism a devenit general.

Fostul ofițer în Caucaz, ajuns pustnicul din *Isnaia Poliana*, după ce se cufundase în toate tainele vieții omenești și cretase o mare mulțime de oameni cari vor trăi pe veci, — ajunsese să se desbrace de toate zadarnicile forme ale civilizației, și îmbrăcat în haina aspră a mușicului rus, să fiină de coarnele plugului și să învețe adevăruri simple și mari pe sătenii inculți, dela cari însuși voise să iea pildă pentru ultimii ani ai vieții.

Un suflet mistic, ca toți marii scriitori ruși, Tolstoi a fost frământat o vreață întreagă de ma-

rele probleme ale vieții, și a ajuns să-și găsească odihna în simplitatea creștinismului. Biserica oficială l-a excomunicat, părăndu-i că vestește erezia.

De altfel această pătrundere în adâncurile vieții și ale morții, acest misticism propriu sufletului rus, a fost una din cauzele principale cari au determinat gloria lui în lume, ca și a celorlalți marii scriitori ruși.

Noutatea concepției, noutatea simțirii, tăria de pătrundere în construcția sufletului omenească, curajul de-a vorbi despre suflet, Dumnezeu și nemurire, pe care nu l-au avut scriitorii occidentului, au creat aceea însuși re puțin obicinuită de care a fost înconjurată marea literatură rusă.

Era o revelație în care cititorii occidentului cunoscură cutremurați părți de mult uitate din propriul suflet.

Tolstoi a contribuit în mare măsură la deschiderea de ferești nouă pentru gândirea, simțirea și preocupările sufletului uman modern.

Cultul lui va rămânea în ză multă vreme în ființă. Adevărurile simțite adânc de el abea sunt întrevăzute încă de misticii moderni.

Creația lui artistică, — deși i s'au făcut reproșuri că neglijează stilul, — va rămânea între principalele monumente eterne, durate de spiritul și simțirea omenească.

Ag.

CÂTEVA DATE DIN VIAȚA LUI TOLSTOI

Leo Nicolaevici Tolstoi s'a născut la 28 August 1828 la Ispaiia-Poliiana, în guvernământul Tula dintr'o familie nobilă, înrudită cu cele mai strălucite familii ale Imperiului. Un bunic al lui a fost mare mareșal al Curței Imperiale și pe urmă ambasador la Paris pe lângă Napoleon I.

Ca copil era o fire foarte timidă și retrasă. La universitatea din Kazan însă a dus o viață de petreceri până la destrăbălare.

La 1847 părăsește universitatea și se așază acasă la țară cu dorul de-a deveni folositor țăranilor.

Peste câțiva ani intră în armată.

Aici scrise „Copilăria” și „Cazacii”, cele dintâi opere ale vastei sale activități de mai târziu.

În războiul Crimeei luă parte la apărarea Sebastopolului, fiind numit comandant de divizie.

Urmă apoi scrierile lui: *Sebastopolul în Decembrie, în Mai, în August*, apoi: *Tinerete, Întâlnire, Doi Husari, Trei morți, Romanul unui proprietar rus, Povestea unui voluntar*.

Demisionă din armată, trăi câțiva ani la curte și pe urmă făcu o călătorie prin Germania, Elveția și Franța.

Se întoarse apoi acasă la țară și în liniștea de-acolo scrise romanele *Război și pace* (1860) și *Ana Karenin* (1876) a cărei dramatizare se va juca și la teatrul nostru în stagiunea aceasta.

Ch'nuit de problema restului vieții Tolstoi întâlnește un țăran, inițiatorul unei secte religioase care spunea: „prefacerea în mai

bine a lumii nu se poate face decât prin munca manuală a fiecărui om în parte”.

Tolstoi nu se sfii să spună că acest țăran l-a luminat mintea și l'a îndemnat să apuce în viață pe-o nouă cale. El renunță la literatură și se crede chemat să fie apostolul unei noul credințe. Incepe să scrie articole, broșuri și volume, dezvoltând teoriile asupra vieții și morții, asupra științei, libertății, istoriei, bisericii, liberului arbitru, asupra muncii și fericirii și se afundă tot mai mult într'o filosofie și o morală de-un misticism exagerat.

Mai târziu, la îndemnul mareșalului Turghenieff se apucă să scrie iar literatură, își termină romanul *Decembriștii*, scrie *Sonata Kreutzer*, *Puterea întunericului*, *Stăpân și slugă* și ultima sa lucrare *Înviere* (1899) pe care o dăm astăseară publicului nostru, în dramatizarea lui H. Bataille.

Festivitățile anuale ale „Societății shakespeareane pentru Imperiul britanic s'au început la New-Castle-sur-Tyne în ziua de 27 Septembrie și vor dura până în primele zile ale lui Octombrie.

Cu această ocazie s'au organizat patru reprezentații cu „Noaptea regilor” și patru cu „Femeile vesele din Windsor”. Muzica originală a epocii reginei Elisabeta, va acompania aceste piese, cari vor fi puse în scenă de d. B. A. Pittar.

Festivalul se dă sub patronajul ducelui de Northumberland, episcopul din New-Castle și primarul orașului.

CÂNTEC

*Hai figane, hai de-mi cântă
Stropi de vin m'au amețit,
Dar durerea tot cuvântă
Chinul ei neostoit!*

*Frânge-mi mîntea sbuciumată
Fără-mi gândul și mi-l du,
Iar de-ai îndrăgit vre-odată,
Cântă ca să plîngi și tu!*

*Că prea mare e povara
Dorului ce m'a ajuns,
Iarnă grea mi-e primăvara,
Zâmbetul, suspin ascuns!*

*Te așează lângă mine
Și mi îngână vîers păgân,
Să-ți sorb vealul de suspine
Să mi înec jalea din sân!*

*Cântă-mi cântă-mi lăutare
Mi-arde-un rug în pleptul stîng,
Cântă-l dragostei ce moare,
Ploaia toamnei vreau s'o plîng!*

*Poate'n lacrima fierbînte
Dorul să mi-l spăl din gând,
Ori de dor să mi ies din mînt
Să mi fac seama mai curînd!*

*C'am iubit albă fecioară
Cu trup fraged ca de crin,
Ochi de flacări ce omoară
Gura cupă de venin!*

*Zii cu suflet măi figane,
Rupe-ți coardele pe rînd,
Sfarăcă-ți vioara'n cîntec,
Să mă sfarm și eu plîngînd!*

D. Psatta.

Incordarea relațiilor franco-italiene are repercusiuni până și în teatru. La Milano, din pricina manifestațiilor ostile ce se pregăteau, n'a putut avea loc reprezentarea unei comedii de Sacha Guitry, pe motiv că scriitorul francez într'o revistă, jucată la Paris, ar fi făcut glume pe socoteala italienilor.

„Cînd eram copil odată...”

de I. VANCIU.

Eram elev de liceu... Pe lângă poezii îmi plăceau și piesele de teatru. Le preferam ca lectură tuturor cărților de studiu, impuse de programul analitic al liceului.

Într'o zi mă îndeletniceam să citesc acasă, în cameră mea, o piesă de teatru. Citeam cu glas tare, încercînd să interpretez prin schimbare de voce, amîndouă persoanele dintr'un dialog.

La un moment dat fui surprins de tatăl meu, care mă întrebă:

„Cu cine vorbeai?”

„Cu nimenia tătucule! Eram singur și citeam tare un dialog!”

„Nu se poate! Era cineva cu tine dintre băleșii aceia, cu care nu-ți permit să stai de vorbă și a sărit pe fereastră!”

„Nu, zău tătucule, eu singur am citit; uite așa...” Și ca să-i fac dovada, am început din nou să citesc...

Tătucu m'a ascultat până la sfârșitul scenei... eu m'am oprit... l-am urmărit tremurînd de frică... mă va crede oare că am fost singur?...

Tătucu s'a uitat lung la mine ca apoi să mă 'ntrebe:

„Măi băiete! Mi-se pare că tu te faci autor!”

.....

N'am răspuns nimic... stînd mut, am simțit cum mi se urcă sângele în obraz... am plecat privirea și zâmbetul meu era ca acela al unei fete, căreia i-sa ghicit dragostea...

Aceasta fu logodna mea cu teatrul, iar mai târziu făcui și nunta...

„Răzvan și Vidra“

Deschiderea stagiunii la Teatrul Național din Cluj

„Teatrul Național din Cluj și-a deschis Sămbătă iară porțile — al 8 lea an — cu o nobilă discrețiune, oferind publicului, acea veche dramă istorică și romantică a lui Petriceicu Hașdeu, „Răzvan și Vidra“ — care cu toată vârsta ei semi-seculară, nu și-a pierdut încă întreg creditul. Publicul nostru stimează piesele de gen istoric, și mai ales dramele romantice prin cari trece un suflu de eroism, de generosităate a inimei, plus complexitatea acțiunilor și caracterelor, scenele episodice, tragice, temperate de elementul comic.

Apoi „Răzvan și Vidra“ oferă rarul prilej întreg ansamblului unui teatru, să-și pue în lumină calitățile. Și actorii de comedie și dramă.

Astfel a defilat înaintea publicului întreaga gardă de talente robuste ale teatrului clujan.

Di Zaharia Bârsan în Răzvan a fost perfect ca ținută și justiță, dând o creațiune romantică, ocotind cu tot dinadinsul să dea prea multă viață reală eroului, accentuând nota declamatorie, patetică, subliniind în primele două acte accentele democratice, populare, iar în actele următoare accentele naționale, dorul și dragostea lui pentru Moldova și setea de mărire, de domnie.

Publicul a sărbătorit prin dese rechemări pe directorul teatrului Național.

D-na Olimpia Bârsan a fost o

Vidră frumoasă, pasionată, cu tresăriri de suflet, de orgoliu și cu'n excelent simț de teatru a făcut tranziția dela femela captivantă, insinuantă, la femela-demon care împinge, la mărire și decădere, pe Răzvan.

D. Stănescu Papa în sgârcitul boer Sbierea, a avut o mască admirabilă și un joc comunicativ

D. Neamțu Ottonel, masiv ca în orice nouă intrupare, a fost în Răzeșul.

D. V. Vasilescu în Tănase, foarte caracteristic.

D. Ionescu-Ghibericon, a dat micului rol al dascălului un relief remarcabil prin verva lui îndrăcită.

D. M. Dimitriu ne-a dat tipul Ciocoiiului, neînduplecat cu cei mici și slugă umilă cu cei mari.

Un actor care intră tot mai mult în dragostea publicului e d. C. Potcoavă, care a fost un „Vulpoi“ mucalit.

D-nii D. Psata, Arsene Popovici, N. Voicu, Dem. Constantinescu, Rădălescu, în figuri episodice, au dat dovadă de frumoase daruri de humor, de plasticitate și de joc firesc.

Scena în codru, în mijlocul haiducilor, a fost foarte pitorescă și a plăcut publicului prin jocul realist, și prin graiul moldovenesc al haiducilor lui Răzvan.

[„Rampa“]

*

„Este remarcabil meritul actorilor Teatrului Național din Cluj cari, în fruntă cu d. Zaharia Bârsan (Răzvan)

și dna *Olimpia Bârsan* (Vidra) au dat o reprezentație cu adevărat reușită. Rolul lui Sbierea a fost interpretat cu o naturalitate desăvârșită d. Stănescu Papa. Au mai fost bine în rolurile jucate d-nii Neamțu Ottonel [Răzeșu], Dem. Psatta [Hatmanul], Potcoevă [Vulpoiul, etc.

Montarea și costumele au mulțumit toate așteptările.

[„*Dimineața*”]

... În rolurile titulare, dna și d. Bârsan au reușit să dea creațiuni de primul rang..“

[„*Lupta*”]

Interpretarea a dat un bun ansamblu, bine încheiat. D. Zaharie Bârsan, în Răzvan, a creat un tip pitoresc. Dna Olimpia Bârsan, rostind cu multă artă versurile, a fost o Vidră desăvârșită, ambițioasă și autoritară până la exces. Iar în restul ansamblului au creat tipuri solide d-nii Neamțu Ottonel, un admirabil „Răzăș”, dnul Potcoevă, nuanțând cu artă rolul țaranului „Vulpoiul”, d. Papa Stănescu, un tip desăvârșit de boer sgârcit și hrăpăreț, d. Psatta (Hatmanul), dnul Rădulescu (Minsky) d. Șerban (Pitrowsky).

(„*Cosinzeana*”)

Prevăzător

Un tenor delă Opera Română din Cluj își face apariția în cafeneaua New-York într'un pardesiu nou nouț.

— N'am să mă mai duc niciodată la „Central” — izbucnește dânsul. Ultima oră când am fost acolo, mi-a luat cineva pardesiul și l'a lăsat pe al lui.

— Bine, dar ce-i vinovat patronul? De ce să-l părăsești?

— Fiindcă s'ar putea întâmpla să mă întâlnesc din nou cu cel care mi-a schimbat pardesiul.

Om de Teatru

de A. de Herz

Până acuma aveam oameni de literă, oameni de gust și oameni de cuvânt. De câtăva vreme s'a ivit și omul de teatru.

E om de teatru:

— Cel care a vizitat varietetile din Paris.

— Cel care trăiește cu o acrită sau face curte subretelor.

— Pompierul de serviciu.

— Cel care știe unde sunt numerele cu soț și fără soț.

— Cel care are de chirie un actor.

— Doctorul teatrului, și cel care știe ce se joacă acuma la Viena.

Nu e om de teatru:

— Autorul dramatic;

— Criticul teatral, și

— Actorul eșit la pensie.

Bernard Shaw s'a retras de câtva timp la țară. El și-a ales o localitate îndepărtată, nu tocmai pitorească. Unul dintre amicii săi, biograful său, Archibald Henderson s'a dus să-l vadă.

Pentru ce v'ați retras într'o localitate atât de sălbatecă și atât de puțin ospitalieră? l-a întrebab biograful?

— Pentru ce? Urmează-mă și vei înțelege.

El conduse pe Henderson la cimitir înaintea unei pietre funerare care purta următoarea inscripție: „X...” mort la 88 de ani după o viață scurtă.

— Ei, nu e bine să trăiești într'o țară unde o viață de 88 de ani, e considerată ca scurtă? îl spuse autorul lui „Pigmalion”.

INFORMAȚIUNI TEATRALE

Joi și Sâmbătă (7 și 9 Octombrie) se va juca la Teatrul Național din Cluj puternica piesă „Învieerea” de H. Bataille, după romanul lui Tolstoi.

*

Din abundență de material, darea de seamă asupra comediei „Evantaiul” o amânăm pe numărul viitor.

*

Incepând cu data de 15 Octombrie, piesa „Evantaiul”, una dintre marile succese ale sezonului teatral, va fi reprezentată în mai multe orașe din țară, de artiștii Teatrului Național din Cluj, cari pleacă în turneu, în trunte cu d-na Olimpia Bârsan.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deschiderea stagiunii la Teatrul Național din Craiova va avea loc în ziua de 8 Octombrie. Această dată coincide cu jubileul de 75 ani dela înființarea teatrului craiovean. D. I. Dongoroz, directorul teatrului vrea să dea un fast deosebit evenimentului și de aceea, va aranja mari serbări jubilare, cu concursul scriitorilor bucureșteni.

*

Grație dlui Iancovescu localul varietelului Alhambra din București și-a schimbat destinația și a fost transformat într-o cochetă și primitoare sală de teatru.

Piesa de deschidere a fost „Mămuța care vorbește” scrisă de autorul-actor parizian René Fauchois, admirabilă descriere a unui mediu, din care și Andreiev a smuls impresionantul con-

fict din „Acela care primește palmele”.

*

La 10 Octombrie, d-na Maria Filoti întreprinde un mare turneu oficial organizat de Teatrul Național, reprezentând „Romanți” și „Sanda” de d. Florescu.

Din trupă fac parte în afară de alte prețioase elemente artistice și d-nii Băltățeanu și Micleu Constantinescu.

*

D. Horia Furtună a terminat noua sa lucrare dramatică „Păcală”. D-sa o va prezenta comitetului de lectură al teatrului Național și speră să vadă lumina rampii chiar în actuala stăgăune.

*

D. Alfred Moșoiu lucrează la o fantezie în versuri și proză „Regina Saba”.

*

În curând se va reprezenta la Lille „Doamna Rêcamier” un act de d. Edouard Harriot cu muzica de Charles Pons și „Vălul fircirii” de d. Georges Clemenceau cu muzica de Charles Pons, această din urmă jucată și la noi.

Iată doi foști președinți de consiliu pe același afiș.

*

La Zürich, în Elveția, joacă Asta Nielsen cunoscuta stea de cinematograful. De astădată spectacolul e mixt: film și dramă vorbită. Publicul a apauat-o în „D-ra Iulia” de Strindberg și „Ritta Cavallini” comedie de Sheldon, după care au scris Robert de Fiers și Croisset cunoscuta comedie „Romance”.

IULIU MUȘA & CO.

C O A F O R D E D A M E

Execută lucrări de artă în această
branșă. — Specialist în coafuri de
dame. — Lucrări de păr. — Vopsește
părul în orice culoare, garantând du-
rabilitatea. — L'ORÉAL colorile: noir,
brun, chatâin foncé, chatâin, chatâin
clair, blond cendre, blond doré, blond,
blond clair, vénétien rouge, vénétien
clair. Acestea se găsesc în praf și fluid.

CLUJ, STR. MEMORANDULUI 10.

SIMION NIERENFELD

Mare depozit de
cherestea pentru
construcții și
materiale similare.

CLUJ, CALEA DOROBANȚILOR 9